



საქართველოს გაკვეთილს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-278

24/04/2018

ქ. თბილისი

თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სასროლეთი „კობის“ ტერიტორიაზე შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიის“ არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილია თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სასროლეთი „კობის“ ტერიტორიაზე შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიის“ არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გზშ-ს ანგარიში. გზშ-ს ანგარიში მომზადებულია პროექტისათვის „ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვა“, რომელიც საქართველო-გერმანიის ფინანსური თანამშრომლობის ფარგლებში ხორციელდება. ნაგავსაყრელის მოწყობა გათვალისწინებულია თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სასროლეთი „კობის“ ტერიტორიაზე, კერძოდ სოფ. ჭოგნარის მიმდებარედ ყოფილი რუსული სამხედრო ბაზის ტერიტორიაზე.

ეკოლოგიური საკითხების გათვალისწინებით, წინასწარ შერჩეული რვა უბნიდან შეირჩა და შეფასდა სამი უბანი. დანარჩენი უბნების შემთხვევაში დაგეგმილი საქმიანობისთვის ხელშემშლელ ფაქტორებს წარმოადგენდა: დასახლებული პუნქტების სიახლოვე, არახელსაყრელი ტოპოგრაფიული პირობები და მიწისქვეშა წყლების დგომის მაღალი დონე.

ნაგავსაყრელის მოწყობა და ოპერირება განხორციელდება „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 11 აგვისტოს N421 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად.

პროექტის ძირითადი კომპონენტი იქნება არასახიფათო ნარჩენების ახალი ნაგავსაყრელის მოწყობა ქუთაისთან ახლოს, რომელიც მოემსახურება იმერეთის და რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებს. მოშორებული ადგილებიდან ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის მოეწყობა გადამტვირთავი სადგურები.

ქუთაისის არსებული ნაგავსაყრელი არ შეესაბამება თანამედროვე სტანდარტებს; კერძოდ, მას არ გააჩნია ზედაპირული ჩამონადენის მართვის სისტემა, ქვედა საიზოლაციო ფენა, ნაგავსაყრელის გამონაჟონისა და აირების შემკრები სისტემა. ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციაში შესვლის შემდეგ დაიხურება ქუთაისის არსებული

ნაგავსაყრელი (რომელიც განლაგებულია ქალაქის სამხრეთ კიდესთან, მდ. რიონის ნაპირებზე). წარმოდგენილი გზშ-ს ანგარიში არ მოიცავს შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიის“ მიერ აღნიშნულ რეგიონებში არსებული ნაგავსაყრელების დახურვის სამუშაოებს.

ნაგავსაყრელის საპროექტო ტერიტორია სამხედრო დანიშნულებით გამოიყენებოდა. შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიამ“ ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ ჩაატარა გაწმენდითი სამუშაოები (სათანადო კვალიფიკაციის მქონე საერთაშორისო ფირმა HALO Trust-ის საშუალებით). ორგანიზაცია „ჰალო თრასთის“ მიერ განაღმვითი სამუშაოების მიმდინარეობის დროს გამოყენებული იქნა განაღმვის სხვადასხვა მეთოდები. საპროექტო ტერიტორიაზე ჩატარებული ზედაპირული წმენდის სამუშაოების საფუძველზე „ჰალო თრასთმა“ გასცა შესაბამისი რეკომენდაციები. ამასთან სსიპ სსსტგ „დელტას“ მიერ შემოწმებულ იქნა აღნიშნული სამუშაოები და ტერიტორია ჩაითვალა უსაფრთხოდ და ფეთქებადსაშიში მასალებისა და მათი ნარჩენებისგან გათავისუფლებულად.

გზშ-ს ანგარიშს თან ახლავს ტერიტორიაზე ჩატარებული გაწმენდითი სამუშაოების შესახებ დოკუმენტი;

საპროექტო ტერიტორია განლაგებულია თბილისი-ქუთაისის ძველი და ახალი გზების გადაკვეთასთან, ქალაქიდან აღმოსავლეთით, რომელიც მოჩანს მიმდებარე გზებიდან (რომლებიც ტერიტორიიდან აღმოსავლეთით და სამხრეთით გადის). ტერიტორია გარშემორტყმულია ტყით და გორაკებით, თუმცა იგი ბრტყელია და დაქანებულია სამხრეთისაკენ, ხოლო მისგან სამხრეთით მდებარეობს კარიერი. ტერიტორია ქუთაისის ცენტრიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთით, დაახლ. 5-6 კმ-ში მდებარეობს და მისი ფართობი შეადგენს 26 ჰექტარს. ტერიტორიაზე წარმოდგენილია ბეტონის ძველი კონსტრუქციების რამდენიმე ნაშთი (მაგ., საძირკვლები, სვეტები), რომლებიც წინა მიწათსარგებლობას უკავშირდება და მათ არანაირი ისტორიული ღირებულება არ გააჩნია. ბეტონის კონსტრუქციების რაოდენობის, დემონტაჟის პროცესის და ნგრევის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობისა და მათი შემდგომი მართვის გეგმა წარმოდგენილი იქნება სამშენებლო სამუშაოების დაწყების წინ.

ნაგავსაყრელის შემოგარენში განლაგებულია სოფ. ჭოგნარი და გოდოგანის თემის სოფლები (გოდოგანი, ნაღარევი, ჭალისთავი, ბროლისქედი, ოდილაურში). ეს სოფლები ნაგავსაყრელის ტერიტორიიდან აღმოსავლეთით და სამხრეთით, დაახლოებით 1 კმ-ში მდებარეობს. უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე მანძილი (სოფ. ჭოგნარი) 510 მ-ია, ხოლო. სოფ. ოდილაურში მდებარე საცხოვრებელი სახლი, ნაგავსაყრელიდან დასავლეთით, 800 მ-ში მდებარეობს;

პროექტის ძირითადი პარამეტრებია:

ნაგავსაყრელი გათვლილია ექსპლუატაციის 20 წლიან პერიოდზე. ნაგავსაყრელის საპროექტო ტევადობა დაახლ. 2.9 მილიონი ტონა (იმ პროგნოზის გათვალისწინებით, რომ ნაგავსაყრელზე განსათავსებელი ნარჩენების რაოდენობა შემცირდება ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების და გადამუშავების სავალდებულო სქემის განხორციელების შემდეგ). მისთვის გათვალისწინებულია მშენებლობისა და შევსების სამი ფაზა:

ფაზა 1: 7 წელი, 2019 წლიდან 2025 წლამდე

ფაზა 2: 7 წელი, 2026 წლიდან 2032 წლამდე

ფაზა 3: 6 წელი, 2033 წლიდან 2039 წლამდე

ნაგავსაყრელისთვის საჭირო ტევადობა გაანგარიშებული იქნა შემდეგი დაშვებების გათვალისწინებით:

- ნარჩენების ერთი ტონა ნაგავსაყრელის ერთი კუბური მეტრის მოცულობის ექვივალენტურია (ანუ ნარჩენების სიმკვრივე 1.0 ტ/მ^3 -ს შეადგენს). ფაქტიურად კი, ნაგავსაყრელზე ნარჩენების კუთრი წონა პირველ წლებში დაახლ. 0.8 ტ/მ^3 -ის ტოლია, ხოლო დროთა განმავლობაში, დაჯდომის შემდეგ დაახლ. 1.2 ტ/მ^3 -მდე იზრდება. აღნიშნულის გამო, სიმკვრივის საშუალო მნიშვნელობად 1.0 ტ/მ^3 -ის აღება რეალისტურია.

- ნარჩენების ყოველი 2.5 მ სისქის ფენა იფარება 15 სმ სისქის გრუნტის ფენით.

ჯდომის შემდეგ საჭირო დამატებითი მოცულობა: $(15\text{სმ}/ 250\text{სმ} = 6\%$; გრუნტის წონა 1.8 ტ/მ^3 ; დამატებითი მოცულობა: $0.06 \times 1.8 = 0.102 = 10\%$ გრუნტის დატკეპნის შემდეგ).

ნაგავსაყრელის სიმაღლე საშუალოდ 30 მ იქნება.

ფაზა 1-ის ზედაპირი დაიფარება ფაზა 2-ის შევსების დასრულების შემდეგ. შესაბამისად, ფაზა 2-ის ზედაპირი დაიფარება ფაზა 3-ის შევსების პროცესში.

პროექტი ითვალისწინებს ქვედა საიზოლაციო სისტემის მოწყობას, რომელიც წარმოდგენილი იქნება სხვადასხვა დამცავი შრეებით და უზრუნველყოფს მიწისქვეშა წყლების დაცვას ნაგავსაყრელის გამონაჟონით დაბინძურებისგან. ამას გარდა, მოეწყობა ზედა საიზოლაციო სისტემა, რათა თავიდან იქნას აცილებული წვიმის წყლების ჩაჟონვა და მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ნაგავსაყრელის აირების ემისია. ნაგავსაყრელის გამონაჟონი დამუშავდება უკუოსმოსის სადგურში (RO); დამუშავებული გამონაჟონი (RO-დან გამოსული ჩამდინარე წყლები) გადავა ავზში, სადაც შესაძლებელი იქნება წყლის ხარისხის შემოწმება. ამის შემდეგ ეს ჩამდინარე წყლები გადაიტუმბება ავტოცისტერნებში, რომელთა მეშვეობითაც გადატანილი იქნება უახლოეს საკანალიზაციო სისტემამდე. ამას გარდა, დამუშავებული გამონაჟონი გამოყენებული იქნება საბურავების გასარეცხად, ასევე შესაძლებელია მისი გამოყენება ნაგავსაყრელის ტერიტორიის მოსარწყავად. დაუმუშავებელი გამონაჟონის ჩაშვება მიწისქვეშა ან ზედაპირულ წყლებში არ მოხდება.

ზედა საიზოლაციო სისტემა შეამცირებს ატმოსფერულ ჰაერში მეთანის/ სათბურის აირების ემისიას. ნაგავსაყრელის აირები შეგროვდება მილების სისტემით და დაიწვება ჩირაღდანში. ნაგავსაყრელში საკმარისი აირების წარმოქმნის შემდეგ (რაც, ზოგადად, ოპერირების დაწყებიდან 3–4 წლის შემდეგ ხდება) შესაძლებელი იქნება მათი გამოყენება ელექტროენერჯის ან სითბური ენერჯის გამოსამუშავებლად.

ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე დატოვებულია MRF-ის ადგილი, იმ შემთხვევისთვის, თუ მისი მოწყობა მიზანშეწონილი აღმოჩნდება. ასეთი შემთხვევისათვის გათვალისწინებულია სეპარირებული გადამუშავებადი ნარჩენების MRF-ი (ე.წ. 'სუფთა' MRF) და არა შერეული ნარჩენების MRF (ე.წ. 'ბინძური' MRF).

პროექტის არეალში ტენიანი, სუბტროპიკული ჰავაა გავრცელებული. წლიური ნალექები საკმაოდ მაღალია; ჰაერის საშუალო წლიური ტემპერატურა 14.5°C -ია. ნაგავსაყრელი კლიმატის ცვლილებების მიმართ მდგრადია. მაღალი ნალექიანობის შემთხვევებისთვის წყლის ავზებს გააჩნია სათანადო ბუფერული მოცულობა.

ნაგავსაყრელის ტერიტორია ქუთაისის შემოვლითი ე-60 გზიდან დაახლ. 250 მეტრში მდებარეობს. ნაგავსაყრელთან გამავალი ძველი ენ60 გზა ამჟამად იშვიათად გამოიყენება, ძირითადად ადგილობრივების მიერ.

ნაგავსაყრელის ტერიტორია კარსტული ხასიათის დაბლობს წარმოადგენს. საველე კვლევების შედეგების მიხედვით, პროექტის ტერიტორიაზე გრუნტის ზედა ფენა წარმოდგენილია საშუალოდ და სუსტად პლასტიკური თიხებით, კუთხოვანი კენჭნარისა და დამრგვალებული ლოდნარი ჩანართებით (გავრცელებულია 5.7 მეტრის სიღრმემდე). ამ ფენის ქვეშ წარმოდგენილია მსუბუქად დანაწევრებული ქვიშაქვა (15 მეტრ სიღრმემდე). საცდელ შურფებსა და ჭაბურღილებში მიწისქვეშა წყლები არ გამოვლენილა.

MSK64 შკალის მიხედვით, ნაგავსაყრელის ტერიტორია ხვდება VIII ბალიან სეისმურ ზონაში, რომელიც ხასიათდება 0.12-0.15 მაქსიმალური ჰორიზონტალური აჩქარებით.

პროექტისათვის ყველაზე მნიშვნელოვანი ზედაპირული წლის ობიექტია მდინარე ეკლარა, რომელიც მდ. ყვირილას შენაკადია. მდ. ეკლარას სიგრძე 10 კილომეტრია. იგი იკვებება მიწისქვეშა და წვიმის წყლებით. მდ. ეკლარა ნაგავსაყრელის ტერიტორიის აღმოსავლეთით გადის, შემდეგ კი სოფელ ჭოგნარს გადაკვეთს.

ნაგავსაყრელის ტერიტორია მდებარეობს იმერეთის დაბლობზე, სადაც წინათ ტყის მასივები ჭარბობდა. ამჟამად აქ დომინირებს სასოფლო-სამეურნეო ნაკვეთები, სადაც ნიადაგის ეროზიისგან დაცვის მიზნით ხეებია დარგული. ხე-მცენარეები ძირითადად მურყნით, იმერული მუხითა და რცხილითაა წარმოდგენილი.

ნაგავსაყრელის ტერიტორია, რომელიც ფლორისა და ფაუნის კონსერვაციის ზონაში არ ხვდება, ძირითადად ბალახითაა დაფარული და იგი პირუტყვის საძოვრად გამოიყენება. შედეგად, მცენარეული საფარი დეგრადირებულია.

ნაგავსაყრელის ტერიტორიის საველე კვლევისას რომელიმე ფრინველი, ამფიბია, ან რეპტილია არ დაფიქსირებულა. ასევე არ გამოვლენილა ფრინველების ბუდეები, ფულურო ხეები, ან სხვა ისეთი ადგილები, სადაც დამურებმა ან ფრინველებმა შეიძლება შეაფაროს თავი. რადგანაც პროექტის ტერიტორიის შემოგარენში დიდი ზომის ტბები ან მდინარეები არ გვხვდება, აქ თევზის სახეობები არ გამოვლენილა, მათ შორის არც მდ. ეკლარაში.

ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე არ აღრიცხულა ფაუნის რომელიმე სახეობა, თუმცა ისინი შესაძლებელია წარმოდგენილ იყოს (მაგ: ხვლიკის, ბაყაყის ან ფრინველის ზოგიერთი სახეობა); მეორე მხრივ კი, ცხოველთა სახეობები, რომლებიც შეიძლება ამ ტერიტორიაზე შეგვხვდეს, არ მიეკუთვნება საფრთხის წინაშე მყოფ სახეობებს.

პროექტის საინჟინრო გადაწყვეტილება მოიცავს მრავალ ტექნიკურ ღონისძიებას, რომელთა მეშვეობითაც შესაძლებელი იქნება უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილება, ან მინიმუმამდე შემცირება. მაგ; ასეთ ღონისძიების მაგალითია აირების შეკრებისა და წვის სისტემა.

ნაგავსაყრელი წარმოადგენს საინჟინრო ნაგებობას, სადაც გათვალისწინებულია გარემოსდაცვითი ღონისძიებები, რომლებიც უზრუნველყოფს გამონაჟონის (ნარჩენებიდან გამოჟონილი, დაბინძურებული წყლის) და აირების (მეთანისა და სხვა მინარევების) წარმოქმნასა და გარემოში მოხვედრას. იგი აღჭურვილია ჰერმეტიკული ქვედა საიზოლაციო ფენით, რომელიც მიწის ზედაპირზე ეწყობა და უზრუნველყოფს გამონაჟონის მოცილებას თვითდენით (გამონაჟონის შემკრები მილების გამოყენებით).

აღნიშნულის გამო, ქვედა საიზოლაციო ფენის მოსაწყობად საჭირო მიწის სამუშაოები მოიცავს მხოლოდ გრუნტის მოშანდაკებას. თხრილები გაიჭრება მხოლოდ დაახლ. 1.5 მ სიღრმემდე, საშუალოდ კი 0.20 მ-ზე. სხვა ადგილები კი გრუნტით უნდა შეივსოს.

წყალმომარაგება მოხდება ადგილზე მოწყობილი ჭიდან, ან შესაძლოა მუნიციპალური წყალმომარაგების ქსელთან მიერთებაც. შეფასებით, საშუალო წყალმოხმარება 1-1.5 მ³/დღ-ს შეადგენს, რაც ძირითადად სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით იქნება გამოყენებული შენობა-ნაგებობებში.

წყლის სხვა წყაროს წარმოადგენს სანიაღვრე წყლების შემკრებ ავზებში შეგროვებული ზედაპირული ჩამონადენი. ეს წყალი ნაწილობრივ გამოყენებული იქნება საბურავების გასარეცხად, სარწყავად, მშრალ პერიოდებში გზების ამტვერების თავიდან ასაცილებლად და ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნით.

მისასვლელი გზის მოწყობა საჭირო არაა, რადგანაც ნაგავსაყრელისთვის შერჩეული ტერიტორია უშუალოდ გზასთან მდებარეობს. მოეწყობა მხოლოდ მცირე გადასასვლელი გზა. ტრანსპორტის მცირე ნაკადის გამო, გზის მოსაბრუნებელი ზოლი გათვალისწინებული არაა.

არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელის გარშემო საჭიროა 3 მ სიმაღლის და დაახლ. 2,500 მ სიგრძის პერიმეტრული ღობის მოწყობა. ღობე იქნება მავთულბადის და დაიფარება ქარგაუმტარი, გაუმჭვირვალე მასალით.

ნარჩენების განთავსების შემდეგ მანქანები გაივლიან სადეზინფექციო უბანს, რათა მინიმუმამდე შემცირდეს ნაგავსაყრელის ტერიტორიის გარეთ ტალახისა და მტვრის გატანა. ნარეცხი წყალი მობილური ტუმბოთი გადაიტვირთება გამონაჟონის შემკრებ და გამწმენდ სისტემაში. შლამის ამოღება მოხდება შესაბამისი ტექნიკით და იგი ნაგავსაყრელზე განთავსდება.

საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლები წარმოქმნილი იქნება ადმინისტრაციულ შენობაში, ავტოფარეხსა და სადისპეტჩერო შენობაში არსებული კვანძებიდან. საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლები შეგროვდება სეპტიკურ ავზებში.

ნაგავსაყრელის შესასვლელთან მიმდებარე უბანი გამოყენებული იქნება ნარჩენების ინსპექტირებისათვის, სადაც განხორციელდება შემოსული ნარჩენების ვიზუალური შემოწმება, ძირითადი მახასიათებლების დადგენა, შემოსული ნარჩენების კონტროლი და შემდგომი შემოწმება. სადისპეტჩერო შენობა და ხიდური სასწორი განთავსდება შესასვლელში. აქ ნაგავსაყრელის პერსონალი აღრიცხავს შემოსულ და გასულ ნაგავშიდებს (მაგ., ნაგავშიდის საიდენტიფიკაციო ინფორმაცია, ნარჩენების ტიპი და სხვა) და მათ წონას, რისთვისაც გამოყენებული იქნება ხიდური სასწორი. საოპერაციო შენობა მოემსახურება პერსონალს, რომელიც უზრუნველყოფს ნაგავსაყრელის მართვასა და ოპერირებას. მასში განთავსდება ადმინისტრაციის ოთახები, სამზარეულო, გასახდელი ოთახები და საშხაპეები/ ტუალეტები. საოპერაციო შენობის გვერდით მოეწყობა 10 ადგილიანი პარკირების უბანი, ნაგავსაყრელის თანამშრომლებისა და ვიზიტორების ავტომანქანებისათვის.

ნარჩენების განთავსების უბნის გვერდით მოეწყობა დამტკეპნი მანქანის ფარეხი, რომელიც ორგანოფილებიანი იქნება: ერთი დამტკეპნისათვის, ხოლო მეორე ბულდოზერისთვის, რომლებიც ყოველდღიურადაა საჭიროა ნაგავსაყრელის ოპერირებისათვის.

ტერიტორიის დატბორვის თავიდან ასაცილებლად და სანიაღვრე წყლების გატარების მიზნით ნაგავსაყრელის საინჟინრო პროექტი ითვალისწინებს სხვადასხვა ტექნიკურ ღონისძიებებს. კერძოდ, დაგეგმილია სადრენაჟო არხების მოწყობა, რომლებიც დაუბინძურებელ ზედაპირულ ჩამონადენს ნაგავსაყრელის ტერიტორიას მოაცილებს. ნარჩენების განთავსების უბანზე გამონაჟონი და სანიაღვრე წყლების განცალკევება მოხდება სანიაღვრე წყლების შემკრები სისტემის მეშვეობით, რომელიც ზედაპირულ ჩამონადენს მიმართავს იზოლაციის ფენის მექნე, თუმცა ჯერ შეუვსებელი უჯრედებისკენ. ამას გარდა, ნაგავსაყრელის შევსებული უბნები თანდათანობით დაიხურება და თავიდან იქნება აცილებული სანიაღვრე წყლების მოხვედრა გამონაჟონის შემკრებ სისტემაში, რაც გაზრდიდა გამონაჟონისა და შესაბამისად, დასამუშავებელი წყლების მოცულობას. ცარიელი უჯრედებიდან, გზებიდან და უბანზე შესასვლელიდან სანიაღვრე წყლები შეგროვდება სანიაღვრე წყლების საყოვნებელ ავზში, სადაც გამოილეკება შეწონილი ნაწილაკები და ამის შემდეგ გაწმენდილი წყალი ჩაშვებული იქნება მდ. ეკლარაში.

ნაგავსაყრელის ქვედა და ზედა საიზოლაციო სისტემები დაპროექტებული იქნა „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების გათვალისწინებით.

ფაზა I-ის ქვედა საიზოლაციო სისტემის მოსაწყობად დაახლოებით 30,000 მ³ თიხაა საჭირო. თიხა შეძენილი უნდა იქნას გარე წყაროებიდან. ნაგავსაყრელში წვიმის წყლის ჩაჟონვის მინიმუმამდე დასაყვანად ნაგავსაყრელის უჯრედის დახურვის, ანუ შევსების შემდეგ უნდა მოეწყოს ზედა საიზოლაციო სისტემა.

მშენებლობის დაწყებამდე მოეწყობა მიწისქვეშა წყლების სამი სამონიტორინგო ჭა და რეგულარულად განხორციელდება მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგი.

აირების შეკრება განხორციელდება 30 ცალი აირშემკრები ჭის მეშვეობით. თითოეული მათგანის შემკრები ფართობი 2,700 მ²-ია. ჭების აირგამყვანი მილები მიუერთდება მილების სისტემას, რომლის მეშვეობითაც შეკრებილი აირები მიეწოდება 2 შემკრებ სადგურს. აირშემკრები ჭების მოწყობა დაიწყება მას შემდეგ, რაც ნარჩენების შევსების დონე 2.5 მ-ს მიაღწევს. ამ მიზნით გამოყენებული იქნება HDPE მილ-ფილტრებით და ხრემის ფილტრებით აღჭურვილი ფოლადის დამჭიმი მილები. ნარჩენების შევსების პროცესში მილ-ფილტრი ზემოდან იქნება დაგრძელებული. შეკრების შემდეგ აუცილებელია ნაგავსაყრელის აირების დაწვა ჩირაღდნით. ნაგავსაყრელი იმუშავებს კვირაში შვიდ დღეს.

ნაგავსაყრელზე განთავსებული იქნება მხოლოდ ის ნარჩენები, რომლებიც დააკმაყოფილებს ტექნიკური რეგლამენტის დანართით განსაზღვრულ არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს.

არსებული ინფორმაციის საფუძველზე, თავად პროექტის ტერიტორიაზე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები არ არის. პროექტის ტერიტორია არ არის მიმზიდველი გადამფრენი ფრინველების სახეობებისათვის, რადგან ტერიტორიის მცენარეული საფარი ძლიერ დეგრადირებულია, ასევე ძალიან მცირერიცხოვანია ფაუნაც. ნაგავსაყრელის ტერიტორია არ შედის ფლორის და ფაუნის კონსერვაციის ზონაში. უახლოესი დაცული ტერიტორია: წყალწითელას ხეობის ბუნების ძეგლი (ჩრდილოეთით დაახლ. 4 კმ-ში), სათაფლიას ნაკრძალი და აღკვეთილი, ასევე ხომურის

მღვიმის ბუნების ძეგლი ჩრდილოეთით და აჯამეთის აღკვეთილი სამხრეთით (დაახლ. 10 კმ-ში).

ექსპლუატაციის პროცესში გამოიყენება შემდეგი ტექნიკა: ნარჩენების დამტკეპნი მანქანა, ბულდოზერი, ბორბლებიანი დამტვირთავი, დიდი სატვირთო მანქანა, ავტოცისტერნა და პიკაპი. სამშენებლო ფაზასთან შედარებით, ამ მანქანების მუშაობის შედეგად ნაკლები მტვერი წარმოიქმნება. შესაბამისად, ზემოქმედების სიდიდე და მისი დონე უმნიშვნელოდ ითვლება.

ნაგავსაყრელის ოპერირების პროცესში წარმოიქმნება შემდეგი სახის ემისიები: ნაგავსაყრელზე წარმოქმნილი აირები, ნარჩენების და მათი ანაერობული დაშლის შედეგად წარმოქმნილი სუნი და გამონაჟონი.

ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა აზოტის ოქსიდები, ამიაკი, ჭვარტლი, გოგირდის დიოქსიდი, გოგირდწყალბადი, ნახშირბადის ოქსიდი, მეთანი, ქსილოლები, ტოლუოლი, ეთილბენზოლი, ბენზ(ა)პირენი, ფორმალდეჰიდი, ნაჯერი ნახშირწყალბადები (C₁₂-C₁₉ და ნავთის ფრაქცია).

მავენ ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავენ ნივთიერებათა კონცენტრაცია (ზდკ) არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ შესამაბის მნიშვნელობებს ობიექტიდან 500 მ-იანი რადიუსის საზღვარზე.

ხმაურის დონე საცხოვრებელ სახლებთან არ გადააჭარბებს ხმაურის ნორმებით განსაზღვრულ დონეს. შესაბამისად, ზემოქმედების დონეც მიჩნეულია უმნიშვნელოდ.

წარმოდგენილ გზშ-ს ანგარიშში მოცემულია და განხილულია ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მეთოდოლოგია, ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება, ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა, ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შერბილებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები. აღნიშნული გზშ-ს ანგარიშის განხილვაში მონაწილეობა მიიღო შესაბამისი დარგის ექსპერტებმა, გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით (ნარჩენების, ბიომრავალფეროვნების, გეოლოგიის, ჰიდროლოგიის, მიწის, წყლის და ჰაერის), რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება №29; 20.04.2018წ. და მიენიჭოს საქმიანობის განხორციელების უფლება შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიას“ თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სასროლეთი „კოხის“ ტერიტორიაზე არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანიამ“ საქმიანობა განახორციელოს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით №29; 20.04.2018წ. გათვალისწინებული შემდეგი პირობების დაცვით:

3.1 საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გზმ-ს ანგარიშისა და თანდართული დოკუმენტაციის, გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის და გზმ-ს ვალდებულებებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;

3.2 საქმიანობის განხორციელებისას უზრუნველყოს „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნებისა და ვალდებულებების დაცვა;

3.3 უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის მოწყობა, ოპერირება, დახურვა და დახურვის შემდგომი მოვლა „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვის და შემდგომი მოვლის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 11 აგვისტოს N421 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესაბამისად;

3.4 მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს დეტალური ოპერირების, მონიტორინგის და კონტროლის გეგმის საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან (შემდგომში - სამინისტრო) შეთანხმება; ნაგავსაყრელის ოპერირება, მონიტორინგი და კონტროლი განახორციელოს სამინისტროსთან შეთანხმებული გეგმის შესაბამისად;

3.5 გრუნტების სიმძლავრეთა დასადგენად და ახალი ჰიდროგეოლოგიური მონაცემების მისაღებად მშენებლობის დაწყებამდე, წყალუხვობის პერიოდში უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის პერიმეტრის შიგნით საკონტროლო ჭაბურღილების გაყვანა და შედეგების სამინისტროში წარმოდგენა;

3.6 ნაგავსაყრელის მშენებლობის დროს მიიღოს შესაბამისი ზომები, იმისათვის რომ უზრუნველყოს: ნაგავსაყრელზე მოხვედრილი ატმოსფერული ნალექისას წარმოქმნილი წყლების კონტროლი, ნაგავსაყრელზე განთავსებულ ნარჩენებში ზედაპირული ან/და მიწისქვეშა წყლების მოხვედრის პრევენცია, დაბინძურებული წყლებისა და გამონაჟონის შეგროვება და მათი დამუშავება;

3.7 უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულება;

3.8 ნაგავსაყრელის უჯრედების მოწყობისას მიწის სამუშაოების შესრულების დროს ამოღებული ნიადაგის ნაყოფიერი ფენისა და გრუნტის დასაწყობება უზრუნველყოს ცალ-ცალკე. გრუნტი გამოყენებული იქნეს ნარჩენების ფენების დაფარვისათვის, ხოლო ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა - სამომავლოდ უჯრედების რეკულტივაციისთვის;

3.9 მიწისქვეშა წყლების ხარისხზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასების მიზნით მშენებლობის ეტაპზე უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის საინჟინრო პროექტით გათვალისწინებული მიწისქვეშა წყლების სამი სამონიტორინგო ჭის მოწყობა. ექსპლუატაციის შესვლიდან განახორციელოს მიწისქვეშა წყლების მუდმივი მონიტორინგი, ხოლო მონიტორინგის შედეგები 3 თვეში ერთხელ წარმოადგინოს სამინისტროში განსახილველად. მონიტორინგის შედეგად წყლის

ხარისხის ცვლილების შემთხვევაში უზრუნველყოს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება;

3.10 ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციაში შესვლისთანავე უზრუნველყოს ახლომდებარე დასახლებებში ჭის წყლების ხარისხის მონიტორინგის წარმოება და მონიტორინგის შედეგების 3 თვეში ერთხელ სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა. მონიტორინგის შედეგების შესაბამისად, საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოს სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელება;

3.11 ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციაში შესვლამდე უზრუნველყოს ნაგავსაყრელზე მისაღები ნარჩენების დაზუსტებული ნუსხის სამინისტროსთან შეთანხმება „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის N426 დადგენილების II დანართის შესაბამისად;

3.12 მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე მუდმივად უზრუნველყოს ბრიტანული ჰუმანიტარული განადმვის ორგანიზაცია „ჰალო თრასთის“ მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესრულება და შესაბამისი უსაფრთხოების ზომების მიღება;

3.13 ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციაში შესვლამდე უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის დეტალური გეგმის სამინისტროსთან შეთანხმება; ნაგავსაყრელის ან მისი ნაწილის დახურვა განხორციელოს სამინისტროსთან შეთანხმებული დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის გეგმის შესაბამისად;

3.14 ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციის და დახურვის შემდგომი მოვლის ეტაპზე განთავსებული ნარჩენებიდან აირების გამოყოფისთანავე უზრუნველყოს აირების შეგროვების და დამუშავების სისტემის გამართულად ფუნქციონირება;

3.15 ნაგავსაყრელიდან ზედაპირული წყლების მონიტორინგი განხორციელოს სულ მცირე ორ ადგილზე, დინების ზედა და ქვედა მიმართულებით; უზრუნველყოს მონიტორინგის შედეგების 3 თვეში ერთხელ სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა, ხოლო მონიტორინგის შედეგების შესაბამისად, საჭიროების შემთხვევაში სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელება;

3.16 ნაგავსაყრელზე რადიოაქტიური ნარჩენების მოხვედრის თავიდან აცილების მიზნით ექსპლუატაციაში შესვლამდე უზრუნველყოს სათანადოდ აღჭურვილი რადიაციული პორტალური მონიტორინგის სისტემის მოწყობა, ხოლო ექსპლუატაციის პერიოდში განხორციელოს ნაგავსაყრელზე მისაღები/მიღებული ნარჩენების მუდმივი მონიტორინგი. რადიოაქტიური ნარჩენების აღმოჩენის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ უზრუნველყოს სსიპ ბირთული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს ინფორმირება;

3.17 ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციაში შესვლამდე უზრუნველყოს სადეზინფექციო უბნის მოწყობა, ნაგავსაყრელზე შემოსული და გასული ტრანსპორტის დეზინფექციის მიზნით;

3.18 ნაგავსაყრელის ფუნქციონირებისას სახიფათო ნარჩენების აღმოჩენის შემთხვევაში უზრუნველყოს მსგავსი ტიპის ნარჩენებისათვის დროებითი

შესანახი ობიექტის მოწყობა და უსაფრთხო დასაწყობება ნარჩენების მართვაზე უფლებამოსილ ორგანიზაციაზე გადაცემამდე;

3.19 აირების ემისიების, ზედაპირული წყლების და გამონაჟონის მონიტორინგი განახორციელოს შემდეგი სიხშირით: გამონაჟონის მოცულობა – ოპერირების ეტაპზე - თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ; გამონაჟონის შემადგენლობა – ოპერირების ეტაპზე – 3 თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ; ზედაპირული წყლების მოცულობა და შემადგენლობა – ოპერირების ეტაპზე - 3 თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ; აირების შესაძლო ემისია და ატმოსფერული წნევა (CH₄, CO₂, O₂, H₂ S, H₂) - ოპერირების ეტაპზე – თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ. უზრუნველყოს აღნიშნული მონიტორინგის შედეგების სამინისტროში წარმოდგენა 3 თვეში ერთხელ და საჭიროების შემთხვევაში, განახორციელოს სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებები;

3.20 ექსპლუატაციის ეტაპზე თვეში ორჯერ უზრუნველყოს უახლოეს დასახლებასთან ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების კონცენტრაციების მონიტორინგის წარმოება და შედეგების 3 თვეში ერთხელ სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა. მონიტორინგის შედეგებიდან გამომდინარე, საჭიროების შემთხვევაში, უზრუნველყოს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელება;

3.21 ნაგავსაყრელიდან უახლოეს მოსახლეობასთან ნაგავსაყრელის ფუნქციონირებიდან გამომდინარე ნარჩენების ხრწნის შედეგად წარმოშობილი სუნის გავრცელების შემთხვევაში, უზრუნველყოს ყველა შესაძლო შემარბილებელი ღონისძიებების, მათ შორის საჭიროების შემთხვევაში ეკონომიკური ან ფიზიკური განსახლების განხორციელება;

3.22 ნაგავსაყრელის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ფაზებზე ხმაურის დონის მონიტორინგის განხორციელება უზრუნველყოს „საცხოვრებელი სახლებისა და საზოგადოებრივი/საჯარო დაწესებულებების შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის ნორმების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 15 აგვისტოს № 398 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების გათვალისწინებით;

3.23 ექსპლუატაციის ეტაპზე +5°C-ზე მაღალი ტემპერატურის პირობებში, უზრუნველყოს ყოველდღიურად მიწის საფართო ნაგავსაყრელის უჯრედის გადაფარვა, ხოლო +5°C-ზე დაბალი ტემპერატურის პირობებში - უჯრედის გადაფარვა მიწის საფართო განახორციელოს სულ მცირე, 3 დღეში ერთხელ;

3.24 ნაგავსაყრელის ავტომაგისტრალთან სიახლოვის გათვალისწინებით გამწვანების ზოლის მოწყობის (სულ მცირე ორ ზოლად) მიზნით ექსპლუატაციაში შესვლიდან ერთი წლის ვადაში უზრუნველყოს პოლიგონის მთელ პერიმეტრზე ხე-მცენარეების დარგვა და მისი მოვლა-პატრონობა ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციის და დახურვის შემდგომი მოვლის განმავლობაში. მწვანე ზოლის მოსაწყობად შერჩეულ იქნას ხე-მცენარეები, რომლებიც შექმნიან კარგ ვიზუალურ სურათს და ამით შეამცირებენ ნაგავსაყრელთან დაკავშირებულ ლანდშაფტურ დისკომფორტს;

3.25 უზრუნველყოს „ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტით“ გათვალისწინებული ნორმების დაცვა;

3.26 უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;

3.27 ექსპლუატაციის ეტაპზე უზრუნველყოს ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილების და საკომპენსაციო ღონისძიებების განხორციელება;

3.28 ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ოპერირებასა და მომსახურებაში მონაწილე პერსონალის საწყისი ტრენინგის ჩატარება/ორგანიზება (სულ მცირე შემდეგ საკითხებზე: ნაგავსაყრელის მართვა, მათ შორის ნარჩენების ადგილზე შემოწმება, ნაგავსაყრელის საოპერაციო და მომსახურების პროცედურები; გარემოსა და ჯანმრთელობის დაცვასთან/უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები და ნაგავსაყრელის ოპერატორისა და პერსონალის პასუხისმგებლობა მათ შესრულებასთან დაკავშირებით) და სამინისტროში შესაბამისი ინფორმაციის/დოკუმენტაციის წარმოდგენა;

3.29 უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ოპერირებასა და მომსახურებაში მონაწილე პერსონალისთვის პერიოდული ტრენინგების ჩატარება/ორგანიზება და წელიწადში ერთხელ შესაბამისი ინფორმაციის/დოკუმენტაციის სამინისტროში წარმოდგენა;

3.30 ნაგავსაყრელიდან ან ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალებებიდან ნარჩენებით დანაგვიანების შემთხვევაში, უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის მიმდებარე ტერიტორიის დასასუფთავებლად საჭირო ტექნიკისა და პერსონალის არსებობა;

3.31 ექსპლუატაციაში შესვლამდე სამინისტროში წარმოადგინოს ნარჩენების ძირითადი მახასიათებლების დადგენისა და შესაბამისობის შემოწმებისთვის საჭირო სინჯების აღებასა და გამოცდასთან დაკავშირებული შესაბამისი ინფორმაცია/დოკუმენტაცია (მათ შორის მეთოდოლოგია, პროცედურები, აკრედიტებული ლაბორატორია);

3.32 ოპერირების ეტაპზე, წელიწადში ერთხელ უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის სტრუქტურის და შემადგენლობის მონიტორინგის შედეგების სამინისტროში წარმოდგენა;

3.33 უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული რისკების პრევენცია და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

3.34 უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ყველა სისტემისა და მოწყობილობის გამართული ფუნქციონირება; სისტემის ან მოწყობილობის გაუმართაობის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ აცნობოს სამინისტროს აღნიშნულის თაობაზე და უზრუნველყოს შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

3.35 გარემოზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ აცნობოს აღნიშნულის თაობაზე სამინისტროს და

უზრუნველყოს სამინისტროს მითითებების შესრულება უარყოფითი შედეგების აღმოსაფხვრელად;

3.36 ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე ნარჩენების დამუშავების/სეპარირებული გადამუშავებადი ნარჩენების ობიექტის მოწყობის შემთხვევაში უზრუნველყოს შესაბამისი ინფორმაციის სამინისტროში წარმოდგენა;

3.37 ნაგავსაყრელის მშენებლობამდე უზრუნველყოს ალტერნატიული საძოვრების საკითხის შეთანხმება შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოსთან და მუნიციპალიტეტთან ;

3.38 წყალმომარაგების მიზნებისთვის ადგილობრივი ჭის გამოყენების შემთხვევაში, უზრუნველყოს სასარგებლო წიაღისეულის ლიცენზიის მოპოვება კანონმდებლობით დადგენილი წესით, ხოლო მუნიციპალური წყალმომარაგების ქსელთან მიერთების შემთხვევაში უზრუნველყოს შესაბამის ორგანიზაციასთან შეთანხმება;

3.39 ნაგავსაყრელის მშენებლობის დაწყებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს სამინისტროს.

4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“;

5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის კომპანია“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;

6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

გიორგი ხანიშვილი



მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი